

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ ТА
СФЕР СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ»**

Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Розробник	Шульга А.А.
Завідувач кафедри розробника	Євтушенко О.Н.
Завідувач кафедри спеціальності	Євтушенко О.Н.
Гарант освітньої програми	Ємельянов В.М.
Директор ІДУ	Ємельянов В.М.
Начальник НМВ	Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Механізми державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя	
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Державна служба; Місцеве самоврядування	
Рівень вищої освіти	PhD	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання		
Навчальний рік	2020-2021 н. р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	5	–
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
	Всього – 120 годин	Всього – 120 годин
– лекції	10 годин	10 годин
– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	30 годин	4 годин
– годин самостійної роботи аспірантів	80 годин	106 годин
Відсоток аудиторного навантаження	33%	12%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: сформувати в аспірантів сучасні знання щодо державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя; набути умінь та сформувати фахові компетенції, необхідні для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування, а також для науково-аналітичного опрацювання проблем із позицій державних та регіональних інтересів.

Завдання:

- ознайомити аспірантів із теоретичними і практичними засадами механізмів державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;
- оволодіти принципами, методами, технологіями та процедурами державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;
- засвоїти основні науково-практичні аспекти реалізації механізмів державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;
- вивчити правову регламентацію механізмів державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя.

Передумовами вивчення дисципліни є засвоєння таких навчальних курсів як «Публічне управління та адміністрування», «Публічна політика та право в публічному управлінні», «Управління науковими проектами».

У процесі навчання аспіранти отримують необхідні знання під час лекційних занять та семінарських занять. Також велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота аспірантів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення дисципліни аспірант

має знати:

- поняття та сутність державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;
- основи теорії державного регулювання;
- загальні аспекти функціонування механізмів державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;
- місце різних гілок влади у процесі державного регулювання;
- основні форми і методи взаємовідносин органів публічної влади, їх відносин з фізичними та юридичними особами;
- класифікацію механізмів державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;

має вміти:

- застосовувати поняттєво-категоріальний апарат науки публічного управління та адміністрування;
- орієнтуватися у конституційних засадах принципу демократії в діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- визначати місце різних гілок влади у процесі державного регулювання;
- застосовувати акти законодавства в процесах реалізації механізмів державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя;
- використовувати професійно-профільні знання щодо організації структури та діяльності органу публічної влади (структурного підрозділу);
- застосовувати у практичній (професійній) діяльності нормативно-правові акти у сфері публічного управління, для вирішення завдань, закріплених за посадою/структурним підрозділом/організацією, органом влади.

Шифр	Загальні компетентності
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК04	Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.
Шифр	Спеціальні (професійні) компетентності
СК 07	Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
Шифр	Програмні результати навчання
РН02	Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.
РН15	Застосовувати методи та критерії оцінювання результативності та ефективності публічного адміністрування в умовах соціально-економічних змін.

3. Програма навчальної дисципліни

	Теми	Лекції		Семінарські заняття		Самостійна робота	
		Денна / заочна	Денна / заочна	Денна / заочна	Денна / заочна		
1	Основи теорії державного регулювання. Державна влада та державне регулювання. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання	2	2	6	1	16	21
2	Теоретичні основи механізмів державного регулювання. Система органів державної влади в Україні та їх роль в державному регулюванні. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні	2	2	6	1	16	21
3	Розвиток системи державного регулювання. Механізми державного регулювання економіки. Механізми державного регулювання економічною безпекою	2	2	6	1	16	21
4	Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку	2	2	6	1	16	21
5	Механізми державного регулювання соціально-гуманітарною сферою	2	2	6	–	16	22
Всього за курсом		10	10	30	4	80	106

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. Денна форма

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Основи теорії державного регулювання. Державна влада та державне регулювання. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання</p> <p>1. Соціальна природа поняття «державне регулювання», його мета та зміст</p> <p>2. Основні теорії державного регулювання</p> <p>3. Рівні та принципи державного регулювання</p> <p>4. Цілі державного регулювання, їх юридичне та ресурсне забезпечення</p> <p>5. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання</p>
2	<p>Тема 2. Теоретичні основи механізмів державного регулювання. Система органів державної влади в Україні та їх роль в державному регулюванні. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні</p> <p>1. Наукові підходи до визначення поняття «механізм державного регулювання»</p> <p>2. Види механізмів державного регулювання</p> <p>3. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади</p> <p>4. Проблеми функціонування та напрями реформування органів державної влади в Україні</p> <p>5. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного регулювання</p>
3	<p>Тема 3. Розвиток системи державного регулювання. Механізми державного</p>

	<p>регулювання економіки. Механізми державного регулювання економічною безпекою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державне регулювання у контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів 2. Реформування системи державного регулювання відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії 3. Поняття та сутність державного регулювання економіки 4. Органи державного регулювання економіки 5. Підходи до трактування сутності поняття «економічна безпека держави» 6. Правове та інституційне забезпечення економічної безпеки України
4	<p>Тема 4. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади забезпечення регіонального розвитку 2. Інституційне забезпечення регіонального розвитку 3. Фінансове забезпечення регіонального розвитку 4. Стратегії регіонального розвитку 5. Розвиток депресивних регіонів країни
5	<p>Тема 5. Механізми державного регулювання соціально-гуманітарною сферою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правовий механізм державного регулювання освітою 2. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення 3. Державне управління системою охорони здоров'я 4. Фінансове та інституційне забезпечення соціального захисту 5. Державне екологічне регулювання

4.1.2. Заочна форма

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Основи теорії державного регулювання. Державна влада та державне регулювання. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна природа поняття «державне регулювання», його мета та зміст 2. Основні теорії державного регулювання 3. Рівні та принципи державного регулювання 4. Цілі державного регулювання, їх юридичне та ресурсне забезпечення 5. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання
2	<p>Тема 2. Теоретичні основи механізмів державного регулювання. Система органів державної влади в Україні та їх роль в державному регулюванні. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові підходи до визначення поняття «механізм державного регулювання» 2. Види механізмів державного регулювання 3. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади 4. Проблеми функціонування та напрями реформування органів державної влади в Україні 5. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного регулювання
3	<p>Тема 3. Розвиток системи державного регулювання. Механізми державного регулювання економіки. Механізми державного регулювання економічною безпекою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державне регулювання у контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів 2. Реформування системи державного регулювання відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Поняття та сутність державного регулювання економіки 4. Органи державного регулювання економіки 5. Підходи до трактування сутності поняття «економічна безпека держави» 6. Правове та інституційне забезпечення економічної безпеки України
4	<p>Тема 4. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади забезпечення регіонального розвитку 2. Інституційне забезпечення регіонального розвитку 3. Фінансове забезпечення регіонального розвитку 4. Стратегії регіонального розвитку 5. Розвиток депресивних регіонів країни
5	<p>Тема 5. Механізми державного регулювання соціально-гуманітарною сферою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правовий механізм державного регулювання освітою 2. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення 3. Державне управління системою охорони здоров'я 4. Фінансове та інституційне забезпечення соціального захисту 5. Державне екологічне регулювання

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

4.2.1. Денна форма

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Основи теорії державного регулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна природа поняття «державне регулювання», його мета та зміст 2. Системні характеристики державного регулювання 3. Фундаментальні процеси регулювання: планування, організація, управління 4. Основні теорії державного регулювання
2	<p>Тема 2. Державна влада та державне регулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами 2. Державне регулювання як система, що розвивається 3. Рівні державного регулювання 4. Принципи державного регулювання, механізми їх прояву і використання 5. Цілі державного регулювання, їх юридичне та ресурсне забезпечення
3	<p>Тема 3. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавча влада в системі державного регулювання 2. Державне регулювання і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок 3. Судова влада у системі державного регулювання 4. Особливості організаційної структури державного регулювання в зарубіжних країнах
4	<p>Тема 4. Теоретичні основи механізмів державного регулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові підходи до визначення поняття «механізм державного регулювання» 2. Правові механізми державного регулювання 3. Організаційні механізми державного регулювання 4. Інституційні механізми державного регулювання 5. Фінансові механізми державного регулювання
5	<p>Тема 5. Система органів державної влади в Україні та їх роль в державному регулюванні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Верховна Рада та державне регулювання 2. Інститут Президента та державне регулювання 3. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади 4. Проблеми функціонування та напрями реформування органів державної влади в Україні

	5.	Взаємовідносини громадян і органів державного регулювання
6		Тема 6. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні 1. Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні 2. Державна політика у сфері місцевого самоврядування 3. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного регулювання
7		Тема 7. Розвиток системи державного регулювання 1. Історичний досвід державного регулювання в Україні 2. Державне регулювання у контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів 3. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи регулювання суспільних сфер на різних рівнях. 4. Реформування системи державного регулювання відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії
8		Тема 8. Механізми державного регулювання економіки 1. Поняття та сутність державного регулювання економіки 2. Напрями державної економічної політики 3. Органи державного регулювання економіки 4. Механізми державного регулювання підприємництва 5. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
9		Тема 9. Механізми державного регулювання економічною безпекою 1. Підходи до трактування сутності поняття «економічна безпека держави» 2. Основні складові економічної безпеки держави 3. Зовнішні та внутрішні чинники економічної безпеки держави 4. Предмет, об'єкт і суб'єкт економічної безпеки 5. Правове та інституційне забезпечення економічної безпеки України
10		Тема 10. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку (Ч. 1) 1. Розвиток регіонів незалежної України 2. Державна регіональна політика 3. Основні тенденції та пріоритети інституційного забезпечення розвитку територій 4. Міністерство регіонального розвитку та будівництва України 5. Рада з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування 6. Агенції регіонального розвитку
11		Тема 11. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку (Ч. 2) 1. Принципи фінансування регіонального розвитку в Україні 2. Фінансові інструменти регіонального розвитку 3. Сучасні проблеми та напрями зміцнення фінансового забезпечення регіонів України в умовах здійснення децентралізації 4. Мета та завдання Державної стратегії регіонального розвитку 5. Методичні засади розробки регіональних стратегій розвитку
12		Тема 12. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку (Ч. 3) 1. Визначення поняття «депресивний регіон» 2. Механізми санації депресивних територій 3. Заходи державного стимулювання розвитку депресивних територій: спеціальні економічні зони
13		Тема 13. Механізми державного регулювання соціально-гуманітарною сферою (Ч. 1) 1. Принципи, форми і методи державного регулювання освіти 2. Концептуальні положення змісту механізму державного регулювання освіти 3. Нормативно-правовий механізм державного регулювання освіти 4. Інституційне забезпечення освітньої сфери в Україні

14	Тема 14. Механізми державного регулювання соціально-гуманітарною сферою (Ч. 2) 1. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення 2. Класифікація механізмів регулювання ринку робочої сили 3. Державна політика щодо зниження рівня безробіття в Україні 4. Механізми соціального партнерства
15	Тема 15. Механізми державного регулювання соціально-гуманітарною сферою (Ч. 3) 1. Державне управління системою охорони здоров'я 2. Принципи, методи, інструменти та їх вплив на суб'єкти економічних відносин у системі державного регулювання сфери охорони здоров'я 3. Фінансове та інституційне забезпечення соціального захисту населення 4. Державне екологічне регулювання

4.2.2. Заочна форма

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Основи теорії державного регулювання. Теоретичні основи механізмів державного регулювання 1. Соціальна природа поняття «державне регулювання», його мета та зміст 2. Основні теорії державного регулювання 3. Рівні та принципи державного регулювання 4. Цілі державного регулювання, їх юридичне та ресурсне забезпечення 5. Місце різних гілок влади у процесі державного регулювання 6. Наукові підходи до визначення поняття «механізм державного регулювання» 7. Види механізмів державного регулювання 8. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади 9. Проблеми функціонування та напрями реформування органів державної влади в Україні 10. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного регулювання
2	Тема 2. Розвиток системи державного регулювання. Механізми державного регулювання економіки. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку 1. Державне регулювання у контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів 2. Реформування системи державного регулювання відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії 3. Поняття та сутність державного регулювання економіки 4. Органи державного регулювання економіки 5. Підходи до трактування сутності поняття «економічна безпека держави» 6. Правове та інституційне забезпечення економічної безпеки України 7. Теоретичні засади забезпечення регіонального розвитку 8. Інституційне забезпечення регіонального розвитку 9. Фінансове забезпечення регіонального розвитку 10. Стратегії регіонального розвитку 11. Розвиток депресивних регіонів країни

4.3. Завдання для самостійної роботи

4.3.1. Завдання для контрольних робіт

1. Скласти таблицю на тему: «Основи теорії державного регулювання»
2. Скласти логічну схему на тему: «Принципи державного регулювання, механізми їх прояву і використання»

3. Підготувати доповідь на тему: «Сучасні проблеми та напрями зміцнення фінансового механізму державного регулювання в умовах здійснення децентралізації в Україні»
4. Підготувати доповідь на тему: «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади»
5. Скласти таблицю на тему: «Цілі державної регіональної політики»
6. Скласти порівняльну таблицю «Повноваження Міністерства регіонального розвитку та будівництва України та Ради з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування»
7. Підготувати доповідь на тему: «Концептуальні положення змісту механізму державного регулювання освіти»
8. Скласти логічну схему заходів державного регулювання розвитку депресивних територій
9. Скласти схему «Органи державного регулювання охорони здоров'я як учасники публічно-правових відносин»
10. Підготувати доповідь на тему: «Державна політика щодо зниження рівня безробіття в Україні».

Методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт

Контрольна робота – це необхідна складова частина самостійного опанування аспірантами дисципліни «Механізми державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя». Ця робота має бути результатом самостійного опрацювання рекомендованої літератури.

Вимоги до написання контрольних робіт:

- 1) аспірант під час написання КР повинен оволодіти системними знаннями теорії та практики організаційного забезпечення діяльності державних службовців;
- 2) продемонструвати засвоєння знань, що вивчається у рамках відповідного модулю;
- 3) показати вміння застосовувати свої знання до розв'язання стандартних (алгоритмічних) питань і здійснювати самостійне мислення у процесі аналізу нестандартних проблемних питань;
- 4) об'єм роботи має становити до 5 сторінок (якщо це схема або вирішення ситуативної задачі, то – 2 чи 3 сторінки)

Вимоги до оформлення контрольних робіт:

- 1) номер завдання до контрольних робіт обирається аспірантом відповідно до останніх цифр його залікової книжки;
- 2) до виконання контрольної роботи аспірант повинен приступати тільки після вивчення чинного законодавства, рекомендованої літератури, а також виконання завдань для самостійної роботи і передбачених практичних завдань;
- 3) літературними джерелами можуть бути підручники, навчальні посібники, монографії, журнальні та газетні статті, матеріали з практичної діяльності;
- 4) робота виконується в окремому зошиті або на окремих аркушах (формат А4);
- 5) текст може бути написаний від руки чорними або синіми чорнилами (пастою) (в тому числі графіки і таблиці) або набрані на комп'ютері шрифтом Times New Roman розміром 14 пунктів через 1,5 інтервали, розбірливо, акуратно, грамотно, не допускаючи скорочень (крім загальноприйнятих) і залишаючи поля для зауважень викладача-рецензента;
- 6) робота не повинна містити такі структурні елементи як: план, вступ, висновок та список використаних джерел;
- 7) аспірант вказує дату виконання роботи, свої прізвище і ставить підпис.

4.3.2. Теми індивідуально-пошукових робіт

1. Соціальна природа поняття «державне регулювання», його мета та зміст

2. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами
3. Державне регулювання як система, що розвивається
4. Рівні та принципи державного регулювання
5. Державне регулювання і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок
6. Наукові підходи до визначення поняття «механізм державного регулювання»
7. Правові та організаційні механізми державного регулювання
8. Інституційні механізми державного регулювання
9. Фінансові механізми державного регулювання
10. Особливості організаційної структури державного регулювання в зарубіжних країнах
11. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного регулювання
12. Історичний досвід державного регулювання в Україні
13. Державне регулювання у контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів
14. Реформування системи державного регулювання відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії
15. Механізми державного регулювання економіки
16. Механізми державного регулювання економічною безпекою
17. Механізми державного регулювання у сфері регіонального розвитку
18. Концептуальні положення змісту механізму державного регулювання освіти
19. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення
20. Державне управління системою охорони здоров'я

Методичні рекомендації щодо написання індивідуально-пошукових робіт

Тема написання індивідуально-пошукової роботи обирається аспірантом відповідно до останніх цифр його залікової книжки.

Індивідуально-пошукову роботу друкують за допомогою комп'ютера на аркушах білого паперу формату А4. При друкуванні тексту роботи необхідно залишати поля таких розмірів: зліва – 30 мм, справа – 20 мм, зверху – 20 мм та знизу – 20 мм. Текст роботи набирається шрифтом Times New Roman розміром 14 пунктів, лінійки розміщуються з інтервалом 1,5. Об'єм роботи має становити до 15 сторінок.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, малюнків, формул подають арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою роботи є титульний лист, на якому номер сторінки не ставиться. На наступних сторінках номери проставляються у правому верхньому куті сторінки без крапки після цифри.

Кожен наступний абзац починається відступом 1,25 мм. Між абзацами немає додаткових інтервалів.

План індивідуально-пошукової роботи має бути простим та містити від 3 до 4 пунктів.

Заголовок будь-якої зі структурних частин не може знаходитися в кінці аркуша, після нього повинно бути принаймні п'ять рядків тексту.

Жоден заголовок не може закінчуватися крапкою. Якщо він довший одного рядка, то не слід вживати перенесення (поділу) слів; наступний рядок повинен починатися з того самого відступу.

Заголовки змісту, вступу, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків, списків позначень та скорочень повинні бути розміщені по центру рядка і написані великими літерами звичайним жирним шрифтом розміром 14 пунктів. Після заголовку пропускається один рядок.

Кожен пункт плану починається з нового аркуша. Пункти плану позначаються арабськими цифрами. Заголовок пункту плану має бути розміщений по центру рядка, звичайним жирним шрифтом.

Посилання в тексті дають у квадратних дужках [6, с. 12], де перша цифра – це порядковий номер джерела у загальному списку використаних джерел, на який посилається автор, а інша цифра – це номер сторінки, на текст якої посилається автор.

У тексті роботи після висновків подають «Список використаних джерел». Цей список повинен містити повний бібліографічний опис будь-яких документів, наукових праць та довідкової літератури, використаних автором у будь-якій формі і нараховувати не менше 10 найменувань (кращий варіант – на кожну сторінку роботи одне найменування). У списку подаються повні бібліографічні назви публікацій із зазначенням загальної кількості сторінок, а у статтях – перша і остання сторінки. Назви розміщуються за алфавітом – спочатку кириличні видання, потім видання латиною. Записи розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або перших слів назв творів, записаних без автора. Авторів, які мають однакові прізвища записують в алфавітному порядку їхніх ініціалів. Праці одного автора записують за алфавітом перших букв назв його праць.

В індивідуально-пошукових роботах слід використовувати лише штрихові ілюстрації і оригінали фотознімків. Фотознімки розміром меншим за формат А4 повинні бути наклеєні на стандартні аркуші білого паперу формату А4. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст). Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу та підрозділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу, підрозділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.1.2. (другий рисунок першого розділу першого підрозділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назви не підкреслюють. Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків – не менше ніж 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї у тексті так, щоб її можна було читати без повороту опалітуреного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю колонок можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки. Якщо рядки або колонки таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в іншому – боковик.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті. У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. Таблиця 1.1.3».

За потреби до додатків доцільно включати таблиці, ілюстрації, які допомагають кращому сприйняттю матеріалу. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожний такий додаток повинен починатися із нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. У правому верхньому куті над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток (наприклад, Додаток А, Додаток Б).

5. Підсумковий контроль

5.1. Питання до іспиту

1. Соціальна природа поняття «державне регулювання», його мета та зміст
2. Фундаментальні процеси регулювання: планування, організація, управління
3. Основні теорії державного регулювання
4. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами
5. Державне регулювання як система, що розвивається
6. Рівні державного регулювання
7. Принципи державного регулювання, механізми їх прояву і використання
8. Цілі державного регулювання, їх юридичне та ресурсне забезпечення
9. Законодавча влада в системі державного регулювання
10. Державне регулювання і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок
11. Судова влада у системі державного регулювання
12. Особливості організаційної структури державного регулювання в зарубіжних країнах
13. Наукові підходи до визначення поняття «механізм державного регулювання»
14. Правові механізми державного регулювання
15. Організаційні механізми державного регулювання
16. Інституційні механізми державного регулювання
17. Фінансові механізми державного регулювання
18. Верховна Рада та державне регулювання
19. Інститут Президента та державне регулювання
20. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади
21. Проблеми функціонування та напрями реформування органів державної влади в Україні
22. Взаємовідносини громадян і органів державного регулювання
23. Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні
24. Державна політика у сфері місцевого самоврядування
25. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного регулювання
26. Історичний досвід державного регулювання в Україні
27. Державне регулювання у контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів
28. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи регулювання суспільних сфер на різних рівнях.
29. Реформування системи державного регулювання відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії
30. Поняття та сутність державного регулювання економіки
31. Напрями державної економічної політики
32. Органи державного регулювання економіки
33. Механізми державного регулювання підприємництва
34. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
35. Підходи до трактування сутності поняття «економічна безпека держави»
36. Основні складові економічної безпеки держави
37. Зовнішні та внутрішні чинники економічної безпеки держави
38. Предмет, об'єкт і суб'єкт економічної безпеки

39. Правове та інституційне забезпечення економічної безпеки України
40. Розвиток регіонів незалежної України
41. Державна регіональна політика
42. Основні тенденції та пріоритети інституційного забезпечення розвитку територій
43. Міністерство регіонального розвитку та будівництва України
44. Рада з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування
45. Агенції регіонального розвитку
46. Принципи фінансування регіонального розвитку в Україні
47. Фінансові інструменти регіонального розвитку
48. Сучасні проблеми та напрями зміцнення фінансового забезпечення регіонів України в умовах здійснення децентралізації
49. Мета та завдання Державної стратегії регіонального розвитку
50. Методичні засади розробки регіональних стратегій розвитку
51. Визначення поняття «депресивний регіон»
52. Механізми санації депресивних територій
53. Заходи державного стимулювання розвитку депресивних територій: спеціальні економічні зони
54. Принципи, форми і методи державного регулювання освіти
55. Концептуальні положення змісту механізму державного регулювання освіти
56. Нормативно-правовий механізм державного регулювання освіти
57. Інституційне забезпечення освітньої сфери в Україні
58. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення
59. Класифікація механізмів регулювання ринку робочої сили
60. Державна політика щодо зниження рівня безробіття в Україні
61. Механізми соціального партнерства
62. Державне управління системою охорони здоров'я
63. Принципи, методи, інструменти та їх вплив на суб'єкти економічних відносин у системі державного регулювання сфери охорони здоров'я
64. Фінансове та інституційне забезпечення соціального захисту населення
65. Державне екологічне регулювання

5.2. Вимоги й умови прийняття іспиту

Іспит як форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом навчального матеріалу з дисципліни «Механізми державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя» та на підставі результатів виконання ним індивідуальної письмової роботи, написання індивідуально-пошукової роботи і надання відповідей на семінарських заняттях, проводиться у вигляді письмової ґрунтовної відповіді аспірантів на запитання з іспитового білету під час іспитового тижня. Іспитовий білет складається із трьох рівнозначних по складності питань (максимальна кількість балів на одна правильне питання становить 13 балів).

Зразок іспитового білету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут державного управління

Рівень вищої освіти – третій (PhD)

Спеціальність «Публічне управління та адміністрування»

Навчальна дисципліна «Механізми державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя»

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Державне регулювання і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок
2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
3. Державне управління системою охорони здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування
 Протокол № _____ від «___» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____ О.Н. Євтушенко
 Викладач _____ А.А. Шульга

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час перевірки контрольної роботи робіт, написання індивідуально-пошукової роботи та надання усних відповідей (опитування). У свою чергу, опитування на семінарах включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача) відповідь на питання інших аспірантів, запитання аспірантів до інших аспірантів, відповіді інших аспірантів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена аспірантами, підготовленим до відповідей на усі питання теми. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, вміння довіязати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови. Доповнення здійснюється аспірантом по темі семінару після основної відповіді по питанню винесеному на семінарське заняття. Метою доповнення є більш повне розкриття питання, винесеного на семінарське заняття, або висвітлення різноманітних наукових, практичних, правозастосовних аспектів даного питання.

Підсумковий контроль з дисципліни «Механізми державного регулювання окремих галузей та сфер суспільного життя» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, у терміни встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Оцінювання:

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Виступ на семінарських заняттях (максимальна кількість балів за одне семінарське заняття становить 3 балів)	3x15=45
2	Написання контрольної роботи	5
3	Виконання індивідуально-пошукової роботи	10
Всього		60
4	Іспит (максимальна кількість балів за іспит)	40
	Відповідь на перше питання іспитового білету	13
	Відповідь на друге питання іспитового білету	13
	Відповідь на третє питання іспитового білету	13
Всього		100

Пояснення до умов визначення рейтингу

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань аспірантів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали за опитування на семінарських заняттях (3 бали x 15 занять = 45 балів)			
Критерії оцінювання		45 балів	
	- аспірант у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу;	3	
	- аспірант у цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;	1-2	
	- аспірант частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.	0-1	
2. Контрольна робота			
Критерії оцінювання		5 балів	
	- робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	5	
	- робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	4	
	- робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	2-3	
	- робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-1	
3. Індивідуально-пошукова робота			
Критерії оцінювання		10 балів	
	- робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	10	
	- робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	8-9	
	- робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	6-7	
	- робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	3-5	
	- робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-2	
4. Іспит з дисципліни (13 балів за 1 питання = 40 балів)			
Критерії оцінювання		40 балів	

- аспірант повно та ґрунтовно розкрив питання, використавши при цьому не лише основну, а й додаткову літературу;	13
- аспірант в цілому розкрив теоретичне питання, однак допустив деякі неточності, при цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;	10-12
- аспірант правильно визначив сутність питання, але розкрив його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;	7-9
- аспірант правильно визначив сутність питання, при цьому недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;	3-6
- аспірант частково та поверхово розкрив лише окремі положення питання і допустив при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння проблеми.	0-2

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Адміністративне право: Підруч. / За заг. ред.: Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй; Націон. юрид. акад. України. – Х.: Право, 2010. – 624 с.
2. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: Учебник / Г.В. Атаманчук. – М.: Омега-Л, 2010. – 525 с.
3. Басва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: Навч. посіб. / О.В. Басва. – К.: Центр учбової літератури, 2008 – 640 с.
4. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення: Навч. посіб. / В.Д. Бакуменко. – К.: ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с.
5. Бакуменко В.Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: Навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
6. Василева Л.И. Региональное планирование и прогнозирование: Методические проблемы планирования и финансирования регионального развития / Л.И. Василева и др. – М.: «Тракия-М», 2013. – 201 с.
7. Войтик О.Є. Теоретичні засади забезпечення регіонального розвитку в системі державного управління / О.Є. Войтик // Збірник наукових праць. – – 2015. – Вип. 44. – С. 111-117.
8. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення в Україні: Монографія / З.С. Гладун. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 720 с.
9. Дегтярьова І.В. Еволюція державних механізмів регіонального розвитку / І.В. Дегтярьова // Вісник НАДУ. – 2013. – Вип. 11. – С. 161-168.
10. Державна економічна політика регіонального розвитку: Навчальний посібник / М.А. Латинін, О.Ю. Бобровська, Г.О. Дорошенко та ін.; за заг. ред. проф. М.А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с.

11. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / За ред. С.Г. Серьогіної. – Х.: Право, 2005. – 256 с.
12. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генеза і перспективи розвитку: Кол. моногр. / уряд. проф. Я. Ф. Радиш, передм. Т. Д. Бахтєєвої; за заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша. – К.: НАДУ, 2013. – 424 с.
13. Державне управління охороною здоров'я України: Монографія/ за заг. ред. В.В. Лазоришинського, Г.О. Слабкого. – К., 2014. – 312 с.
14. Державне управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні: Навч.-наук. вид. / за заг. ред. проф. М. М. Білинської. – К.; Львів: НАДУ, 2012. – 240 с.
15. Державне управління: курс лекцій за заг. ред. Д.І. Дзвінчука. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Івано-Франківськ: Місто Нв, 2012. – 616 с.
16. Дзюндзюк В.Б. Публічне адміністрування в Україні: Навч. посібник / За заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтохової. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. – 306 с.
17. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Наук.-ред. колегія: Ю.П. Сурмін (співголова), П.І. Надолішній (співголова) та ін. – К.: НАДУ, 2011.
18. Забарський В.В. Принцип поділу влади в українському державотворенні / Забарський В.В. // Юридичний вісник. – 2014. – № 2(31). – С. 29-34.
19. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): Навч. посіб. / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
20. Конституція України: Закон України прийнятий на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. № 254/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
21. Конституція України: Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій (голова редкол.), О.В. Петришин (відп. секретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.
22. Оболенський О.Ю. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Публічне управління»: наукова розробка / О.Ю. Оболенський, С.О. Борисевич, С.М. Коник. – К.: НАДУ, 2011. – 56 с.
23. Пірен М.І. Публічна політична діяльність: Навч. посіб. / М.І. Пірен. – К.: НАДУ, 2009. – 288 с.

7.2. Додаткові:

1. Бабасв В.М. Управління великим містом: теоретичні і прикладні аспекти: Монографія / В.М.Бабасв. – Х.: Харківська національна академія міського господарства, 2010. – 306 с.
2. Болдирев С.В. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади / С.В. Болдирев // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 30. – С. 3-13.
3. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: Монографія / О.Л. Валевський. – К.: НІСД, 2001. – 242 с.
4. Ключко В.М. Види принципів державного управління в галузі охорони здоров'я України / В.М. Ключко // Державне будівництво. – 2009. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2009_1_34.
5. Кризина Н.П. Аналіз державної політики в галузі охорони здоров'я в працях українських учених / Н.П. Кризина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/GALUZEVE/08-KRIZINA.pdf>.
6. Куц Ю.О. Проблемне поле державного управління: концептуальна демаркація / О.Ю. Куц // Публічне управління. – 2011. – № 1. – С. 3-10.
7. Майданик Р.А. Законодавство України у сфері охорони здоров'я: система і систематизація / Р.А. Майданик // Медичне право. – 2013. – № 2(12). – С. 63-74.

8. Петрова С.В. Державна політика України у сфері охорони здоров'я в контексті реформи медичного обслуговування / С.В. Петрова // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2014. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://el-zbirn-du.at.ua/2014_2/14.pdf.

9. Романов В.Є. Державна політика: аналіз та механізми її впровадження / В.Є. Романов, О.М. Рудік, Т.М. Брус. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2003. – 72 с.

10. Стрельченко О.Г. Суб'єкти публічного адміністрування сфери охорони здоров'я / О.Г. Стрельченко // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 2(2). – С. 11-20.

11. Терзі О.О. Система суб'єктів управління у сфері охорони здоров'я / О.О. Терзі // Часопис Київського університету права. – 2018. – № 2. – С. 168-173.

12. Тимошук В.П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / В.П. Тимошук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.

13. Ткач Є.Ю. Нормативно-правове забезпечення державного управління системою охорони здоров'я в Україні / Є.Ю. Ткач // Менеджер. – 2014. – № 1(67). – С. 177-183.

14. Ткачова Н.М. Напрями реформування державної політики в сфері охорони здоров'я / Н.М. Ткачова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 8. – С. 83-86.